

**«ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ» ԿԵՆՍՈՒՐՈՐՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ» ՊՈԱԿ-Ի 2025 ԹՎԱԿԱՆԻ
ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՌԱՄՍՅԱԿ ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ**

«Զանգեզուր» Կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ը ՀՀ կառավարության 2013թ. դեկտեմբերի 19-ի թիվ 1465-Ն և 2016թ. սեպտեմբերի 8-ի թիվ 929-Ն որոշումների համաձայն իրականացրել է աշխատանքներ 79038,8հա բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում՝ որից

- «Շիկահող» մասնաճյուղ «Շիկահող» պետական արգելոց» տեղամաս- 12137,075հա
- «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 64.2հա
- «Խուստուփ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 6946.74հա
- «Զանգեզուր» մասնաճյուղ «Զանգեզուր» պետական արգելավայր» տեղամաս- 25711,5959հա
- «Սև Լիճ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 240հա
- «Արևիք» մասնաճյուղ «Արևիք» ազգային պարկ» տեղամաս- 31211,19հա
- «Բողաքար» պետական արգելավայր» տեղամաս- 2728հա

1. Բնական էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային և կենսաբանական բազմազանության, բնության ժառանգության գիտական ուսումնասիրության, հաշվառման, գույքագրման, մոնիթորինգի, բնության տարեգրության վարման միջոցառումների իրականացում

1.1 ՊՈԱԿ-ի տնօրինության տակ գտնվող բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում ընդհանուր միջոցառումների իրականացում (79038.8 հա):

Աշխատանքներն իրականացվել են «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի 2025 թվականի աշխատանքային ծրագրի համաձայն:

Երկրորդ եռամսյակի ընթացքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում իրավախախտման դեպքեր չեն արձանագրվել:

1.2 Հրդեհային անվտանգության միջոցառումների իրականացում: Հակահրդեհային ճանապարհների ընթացիկ նորոգում:

ՇՄՆ նախարարի N/16.11/1708 հանձնարարականի հիման վրա հրդեհավտանգ ժամանակահատվածով պայմանավորված, հնարավոր հրդեհների առաջացումը կանխելու նպատակով ձեռնարկվել են գործուն միջոցներ և «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի գույքը բեվել է պատրաստի վիճակի:

Եռամսյակի ընթացքում <<Զանգեզուր>> կենսոլորտային համալիր ՊՈԱԿ-ի տարածքում հրդեհներ չեն արձանագրվել:

Եռամսյակի ընթացքում <<Զանգեզուր>> կենսոլորտային համալիր ՊՈԱԿ-ի հարակից տարածքում հրդեհներ չեն արձանագրվել:

1.3 Համագործակցություն տեղական և ինքնակառավարման մարմինների հետ՝ ներգրավելով նրանց ՊՈԱԿ-ի տնօրինության ԲՀՊ տարածքների միջոցառումների իրականացմանը:

Եռամսյակի ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հարակից համայնքների ղեկավարների և ՊՆ ղեկավարության հետ անց են կացվել քննարկում-զրույցներ՝ 25 անգամ:

1.4. Հարող բնակավայրերի բնակչության շրջաններում էկոլոգիական իրազեկություն, էկոդաստիարակություն

Ընդհանուր միջոցառումների, պատշաճ հսկողության, սիստեմատիկ ստուգայցերի, շրջկալների և հարակից համայնքների ազգաբնակչության հետ իրականացված հանդիպումների շնորհիվ, ապահովվում ենք բնության հատուկ պահպանվող տարածքների կենսաբազմազանության պահպանությունը և բնականոն կայուն զարգացումը:

1.5 Ծառատնկման աշխատանքների իրականացում

Եռամսյակի ընթացքում «Զանգեզուր կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Սոսու պուրակ» արգելավայրի տնկարանում աճեցվող տնկիներն օգտագործվել են ծառատնկման և անտառվերականգնման աշխատանքներում, մասնավորապես՝

- ՀՀ ՊՆ N զորամասին տրամադրվել է 45 տնկի,
- Կապանի թիվ 7 հիմնական դպրոցի հարակից տարածքում, տնկվել է 20 ծառ,
- «Արևիք» ազգային պարկի տարածքում իրականացվել են անտառվերականգնման աշխատանքներ, որոնց ընթացքում տնկվել է 200 ծառ:
- «Շիրակհող» պետական արգելոցին հարակից Ծավ բնակավայրի համայնքային տարածքի կանաչապատման նպատակով կազմակերպվել է ծառատունկ, որին ներգրավվել էին Ծավի միջնակարգ դպրոցի աշակերտները: Տնկվել է 40 ծառ:

2. Գիտական և Էկոտուրիզմի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

2.1 Գիտահետազոտական միջոցառումների իրականացում

ա) կենսաբազմազանության մոնիտորինգի միջոցառումների իրականացման համար նախադրյալների ապահովում,

բ) ողնաշարավոր կենդանիների որոշ խմբերի հաշվառմանն ուղղված աշխատանքներ, ուսումնասիրություններ և ներկա վիճակի վերլուծության՝ (մուֆլոն, վայրի խոզ, եվրոպական այծյամ, բեզուարյան այծ, գորշ արջ, շնագայլ, գայլ, առաջավորսիական ընձառյուծ), ներառյալ բուսական տեսակների հաշվառմանն ուղղված աշխատանքներ,

գ) ԲՀՊ տարածքներում հանդիպող, բնադրվող չվող և նստակյաց թռչնատեսակների ուսումնասիրություններ:

Եռամսյակի սկզբին ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի մասնաճյուղերում իրականացվել են հանդիպող, տարածքներում բնադրվող, չվող թռչնատեսակների տեսակային ուսումնասիրություններ, որոնց ընթացքում գարնանային վերադարձ է արձանագրվել հետևյալ տեսակների շրջանում՝ Մոխրագույն ճանճորս, Կիսասպիտակավիզ ճանճորս, Փոքր ճանճորս, Մորու շահրիկ, Դալուկ մորեհավ, Կովկասյան գեղգեղիկ, Լայնապոչ եղեգնաթռչնակ, Սովորական քարաթռչնակ, Պարող քարաթռչնակ, Սեվախայտ քարաթռչնակ, Սովորական սոխակ, Հարավային սոխակ, Պիրու, Ժուլան, Կարմրակատար շամփրուկ, Դաշտային ծիաթռչնակ, Մարգագետնային ծիաթռչնակ, Անտառային ծիաթռչնակ, Դեղին խաղտտնիկ, Տափաստանային արտույտ, Անտառային արտույտ, Փոքր արտույտ, Ոսկեգույն մեղվակեր, Ներկարար, Եվրոպական բվիկ, Սովորական կկու, Մարգագետնային մկնաճուռակ, Գիշանգղ, Գաճաճ արծիվ, Օձակեր արծիվ, Կրետակեր: Չվող և նստակյաց տեսակներից մեծ մասի մոտ նկատվել են բնականոն բնադրում և ձվադրում:

Եռամսյակի ընթացքում «Բույսերի բազմազանության մշտադիտարկումը ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում» ծրագրի շրջանակում՝ ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ում իրականացվել է աշխատակիցների մասնագիտական հմտությունների զարգացման և արդիականացման գործընթացը, որին, ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Ա. Մկրտչյանի գլխավորությամբ, մասնակցել են գիտության, զբոսաշրջության և մոնիթորինգի մասնագետները: Ծրագրի բուն նպատակը մշտադիտարկման գործընթացի արդյունավետության բարձրացումն է, ՊՈԱԿ-ի մասնագետներին դաշտային աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ գործնական հմտությունների ու մշտադիտարկման մեթոդաբանության տեսական հիմքերի փոխանցման միջոցով: Ծրագրի փորձագետներ՝ Մ. Սարգսյանի և Ար. Էլբակյանի կողմից ներկայացվել են ծրագրի մանրամասները, ներառյալ՝ մշտադիտարկման մեթոդաբանությունը, ցուցիչ տեսակների նույնականացումն ու ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊՏ-ներում տեղադրված փորձահրապարակները, յուրաքանչյուր պահպանվող տարածքի մշտադիտարկման համար ընտրված բուսատեսակները, դաշտային աշխատանքների իրականացման

համար անհրաժեշտ գործիքակազմն, այդ թվում՝ կիրառվելիք Arcgis Survey 123 հավելվածը: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության, ՀՀ ԳԱԱ Ա.Թախտաջանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի, Կովկասի բնության հիմնադրամի համագործակցության շրջանակում, վերջինիս ֆինանսավորմամբ և համակարգվում է ՀՀ ԳԱԱ Ա.Թախտաջանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի կողմից:

Վերոնշյալ ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են դաշտային աշխատանքներ, որոնց ընթացքում կազմակերպության գիտության, մոնիթորինգի և զբոսաշրջության մասնագետները, ուսումնասիրել են «Շիկահող» պետական արգելոցի, «Արևիք» ազգային պարկի և «Զանգեզուր» արգելավայրի տարածքներում տեղադրված փորձահրապարակները, կատարել համապատասխան գործողություններ:

ՇՄՆ «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի հատուկ պահպանվող տարածքներում ՀՀ ԳԱԱ Կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի գիտական կենտրոնի, Միջատաբանության և բնահողի կենդանաբանության լաբորատորիայի մասնագետները իրականացրել են մշտադիտարկման և վնասակար միջատների նմուշառման աշխատանքներ: Ուսումնասիրությունները կատարվել են ներքոնշյալ ծրագրերի շրջանակում՝

- «Կովկասի բնության հիմնադրամի աջակցությամբ իրականացվող միջատների մոնիթորինգի ծրագիր»,
- «Հայաստանում ծոպաթևավորների ֆաունան և էկոլոգիական առանձնահատկությունները»,
- «ՀՀ ցիկադակերպերի ֆաունան և էկոլոգիան»,
- «Գյուղատնտեսական և անտառային վնասատու երկթևանի որոշ ընտանիքների ուսումնասիրությունը Հայաստանում»:

ՊՈԱԿ-ի «Արևիք» մասնաճյուղի աշխատակիցների հետ համատեղ՝ ՀՀ ԳԱԱ կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի գիտական կենտրոնի և Մոսկվայի բույսերի կարանտինի կենտրոնի մասնագետները, 3- օրյա այցի շրջանակում, իրականացրել են անտառապաթոլոգիական և միջատաբանական հետազոտություններ, կատարվել է նմուշառում՝ փշատերև ծառատեսակների շրջանում:

Եռամսյակի ընթացքում ՊՈԱԿ-ի հատուկ պահպանվող տարածքներում իրականացվել են խոշոր կաթնասունների մշտադիտարկման աշխատանքներ:

2.2 Էկոտուրիզմի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ՝

ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊ տարածքներում առկա երթուղիներով կազմակերպված գիտաճանաչողական արշավներ, զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցում

Հաշվի առնելով զբոսաշրջային կազմակերպությունների ակտիվ գործունեությունը ինստագրամյան տիրույթում և տեղեկատվության առավել հասանելի աղբյուր ապահովելու նպատակով՝ ՊՈԱԿ-ի համար ստեղծվել է ինստագրամի երկլեզու պաշտոնական էջ:

2.3 ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացվող էկոկրթական միջոցառումներ՝ հանրության իրազեկվածության և էկոլոգիական գիտակցության բարձրացման նպատակով.

Բնապահպանական իրազեկվածության բարձրացման նպատակով՝ «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի գիտության և զբոսաշրջության բաժնի աշխատակիցները մայիսի ընթացքում անց են կացրել 7 էկոկրթական հանդիպում, որոնց մասնակցել է 250 անձ: Դասընթացներից երկուսն իրականացվել են գիտաճանաչողական արշավի ընթացքում: Կազմակերպվել են հետևյալ հանդիպումները.

Ապրիլի 10-ին աշխատակիցները՝ Կապանի թիվ 2 ավագ դպրոցում, «Մասնագիտական կողմնորոշում» խմբակի ծրագրի շրջանակում ներկայացրել են ՊՈԱԿ-ի գործունեությունն ու հիմնական գործառույթներն իրականացնող մասնագիտությունները: Առաջնահերթ խոսվել է ՊՈԱԿ-ի կողմից կենսաբազմազանության պահպանությանն ուղղված ծավալվող գործունեությունը՝ ԲՀՊՏ կառավարում, մոնիթորինգ, էկոկրթություն, էկոզբոսաշրջություն և հոսքերի համակարգում և այլն: Հաջորդիվ աշխատակիցներն անդրադարձան կենսաբազմազանության մոնիթորինգի, հանրության հետ կապերի, էկոզբոսաշրջության մասնագետների պարտականություններին ու անհրաժեշտ հմտություններին՝ վերհանելով յուրաքանչյուր մասնագիտության առանձնահատկություններն ու դիսկերը:

Ապրիլի 29-ին Կապանի թիվ 10 միջնակարգ դպրոցում անց է կացվել «Կենսաբազմազանության պահպանություն. բնության հատուկ պահպանվող

տարածքներ» դասընթաց, որի նպատակը կենսաբազմազանության պահպանությանն ուղղված միջոցառումների ներկայացումն էր՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ստեղծում, ՀՀ կարմիր գրքերի նպատակներ, կենսաբազմազանության առանձին ներկայացուցիչների պոպուլյացիայի վերականգնման գործընթացների իրականացում, ինչպես նաև էկոկրթությունն ու էկոգրոսաշրջությունն՝ ի նպաստ բնական միջավայրերի և էկոհամակարգերի վերականգնմանը:

Մայիսի 2-ին «Էկոհերոս՝ ինչպես լինել բնության ընկեր» խորագրով էկոկրթական հանդիպում՝ Կապանի թիվ 7 հիմնական դպրոցում: Դասընթացի մեկնարկին աշխատակիցների կողմից ներկայացվել են կենսաբազմազանությունը և դրա պահպանության ծևերը, բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ստեղծման նպատակները, էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանման կարևորությունը, ՊՈԱԿ-ի կազմում գտնվող հատուկ պահպանվող տարածքները: Աշակերտներին բնապահպանական գործընթացներին ներգրավված նպատակով, ներկայացվել են մի շարք առանցքային թեմաներ՝

- ԵԾԻՊ-17. առաքելություն, նպատակներ և կարևորություն,
- Էկոհերոս՝ ինչպես լինել բնության ընկեր,
- Բնական ռեսուրսների օգտագործման կանոնակարգում. ինչպե՞ս օգտվել,

առանց վնասելու:

Մայիսի 3-ին Կապանի թիվ 7 հիմնական դպրոցում ՊՈԱԿ-ի գիտության և զբոսաշրջության բաժնի աշխատակիցների կողմից իրականացվել է ծառատնկման կարևորության վերաբերյալ իրազեկման դասընթաց-քննարկում, որի ընթացքում ներկայացվել են ծառատնկի համար ընտրված տեսակների առավելություններն ու արժեքը՝ շրջակա միջավայրում:

Մայիսի 8-ին ՊՈԱԿ-ի նախաձեռնությամբ՝ Ընծառյուծի միջազգային օրվա շրջանակում «Ընծառյուծ. Հայոց լեռների արքան» խորագրով էկոկրթական միջոցառում՝ ԶԿՀ «Խուստուփ» արգելավայրին հարակից Վաչագան բնակավայրում գտնվող Կապանի թիվ 4 միջնակարգ դպրոցում: Ներկայացվել են Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքների Ընծառյուծները, Հայաստանում Ընծառյուծի պաշտամունքի արմատները, խոսվել է Ընծառյուծի տարածվածության և կենսամիջավայրի, վտանգման գործոնների, կերային բազայի, արտաքին

հատկանիշների ու առանձնահատկությունների, պահպանության ու մոնիթորինգի միջոցառումների և դրա շրջանակում միջազգային համագործակցության, ինչպես նաև Ընծառյուծի և այլ կատվազգիների՝ Վազրակատվի և Յագուարի տարբերությունների մասին: Ստացված գիտելիքների ամրապնդման նպատակով, դպրոցի տարածքում կազմակերպվել են մի շարք խաղեր՝

- «Պնդումների փունջ՝ ճիշտ թե՛ սխալ»,
- «Ո՞ւմ մասին է. Վազրակատու, Ընծառյուծ թե՛ Յագուար»:

Որպես օրվա խորհրդանիշ՝ աշակերտների ձեռքերին նկարվեցին Ընծառյուծի հետքեր, ինչպես նաև տրվեցին նվերներ: Որպես ամփոփում՝ իրականացվեց լուսանկարում Arloopa հավելվածի միջոցով:

Մայիսի 17-ին կազմակերպվել էր «Կենսաբազմազանությունը՝ լուսանկարչի աչքերով» լուսանկարչական գիտարշավ՝ ՀՀ «Շիկահող» պետական արգելոցի Կենու պուրակում: Վայրի բնության լուսանկարչական դասընթաց- գիտարշավի ընթացքում, մասնակիցներին ընծենվել էր մասնագիտական հմտությունների զարգացման աննախադեպ հնարավորություն: Դասընթացավար, լուսանկարիչ Հայկ Բարսեղյանի կողմից արշավականները ստացան գիտելիքներ՝ լույսի հետ աշխատելու, կենսաբազմազանության յուրաքանչյուր բաղադրիչի առանձնահատկությունը լուսանկարների միջոցով փոխանցելու վերաբերյալ: Գիտարշավի ընթացքում «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի մասնագետների կողմից ներկայացվել են կենսաբազմազանության արժեքն ու մերօրյա մարտահրավերները, ռելիկտային տեսակների առանձնահատկությունները՝ «Շիկահող» պետական արգելոցի բուսական աշխարհը, ներառյալ ՀՀ կարմիր գրքում գրանցված տեսակները՝ որոնք էլ հանդիսացան լուսանկարման հիմնական օբյեկտներ:

Մայիսի 31-ին ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների կողմից Մեղրու թիվ 1 դպրոցի աշակերտների համար կազմակերպվել է գիտաճանաչողական արշավ՝ «Շիկահող» պետական արգելոցում և «Սոսու պուրակ» արգելավայրում: Արշավի ընթացքում մոնիթորինգի մասնագետները ներկայացրել են արգելոցի ստեղծման նպատակները, կենդանական և բուսական աշխարհը, ինչպես նաև արահետի վերջնակետը հանդիսացող՝ Քսաջուր միջնադարյան եկեղեցու ավանդազրույցը: «Սոսու պուրակ» արգելավայրում «Շիկահող» մասնաճյուղի աշխատակիցները

ներկայացրել են արգելավայրի արժեքը, Արևելյան սոսու բնական ծագում ունեցող պուրակն ու տնկարանի գործունեությունը:

Զբոսաշրջություն

Եռամսյակի ընթացքում ԶԿՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համար տրվել է 28 անցագիր՝ 234 այցելուի համար: Զբոսաշրջային ծառայություններից օգտվել է 120 անձ, որի դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը կազմել է 575 500 ՀՀ դրամ:

Տեղի է ունեցել Սյունիքի ռեգիոնալ կոմիտեի հերթական առցանց հանդիպումը, որի ընթացքում ներկայացվել են Սյունիքի մարզում էկոզբոսաշրջային գոտիների ստեղծման համար անդամների կողմից առաջադրված ծրագրերը: Հաջորդիվ անհրաժեշտ է ՊՈԱԿ-ի կողմից ներկայացված շարժական էկոկենտրոնի համար տրամադրել գնառաջարկ:

Համագործակցություն, հանդիպումներ, սեմինարներ

«Բնապահպանական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկի «RESILAND. Հայաստանի դիմակայուն լանդշաֆտներ» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում՝ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ին նվիրաբերվել է 100 մեղվաընտանիք և խնամքն իրականացնելու համար անհրաժեշտ սարքավորումներ, ինչպես նաև, մասնագիտական հմտությունների զարգացման նպատակով, ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների համար իրականացվել է դասընթաց:

Հանրության առցանց իրազեկում

Շրջակա միջավայրի և բնապահպանի օրվա կապակցությամբ նկարահանվել է «Բնապահպանը՝ ես եմ» տեսաֆիլմը, որի նպատակն է շեշտադրել, որ մեզնից յուրաքանչյուրն՝ անկախ մասնագիտական կողմնորոշումից, կարող է լինել բնապահպան:

Եռամսյակի ընթացքում ՊՈԱԿ-ի ֆեյսբուքյան և ինստագրամյան պաշտոնական էջերում տեղադրվել են տեղեկատվական նյութեր՝ ԲՀՊՏ-ներում արված կենդանատեսակների և բուսատեսակների լուսանկարներ ու տեսանյութեր, ՊՈԱԿ-ի զբոսաշրջային գրավչությունների վերաբերյալ հրապարակումներ, լուսաբանվել են ամսվա ընթացքում հանրայնացման ենթակա աշխատանքները:

Զբոսաշրջային հոսքի կտրուկ աճով պայմանավորված՝ արվել են նախազգուշացնող և իրազեկող հրապարակումներ՝ հատուկ պահպանվող տարածքներում վարքագծի և անվտանգության վերաբերյալ:

Մաքրման աշխատանքներ

Համապետական շաբաթօրյակի շրջանակում «Սոսու պուրակ» արգելավայրում և տնկարանում և «Շիկահող» մասնաճյուղի վարչական շենքի հարակից տարածքում իրականացվել են մաքրման աշխատանքներ:

Տեխնիկական աշխատանքներ

Իրականացվել են առցանց տեսահսկման համակարգերի սպասարկման և վերանորոգման աշխատանքներ: Եռամսյակի ընթացքում համակարգերի կողմից արձամագրվել են մի շարք կենդանատեսակներ, այդ թվում՝ Բեզադյան այծ, Գորշ արջ, Գայլ, Վայրի խոզ, Եվրոպական այծյամ, Եվրոպական լուսան և այլն:

Զբոսաշրջության ավագ մասնագետ-

<<Սոսու պուրակ>> պետական արգելավայր

Տնկարանից վաճառվել է 165 հատ Արևելյան սոսու և 21 հատ Կատալպայի տնկի, որի դիմաց վճարված գումարը կազմել է 830 000 ՀՀ դրամ:

Կիսամյակի ընթացքում «Շիկահող» մասնաճյուղի աշխատակիցների կողմից «Սոսու պուրակ» արգելավայրի տնկարանում պարբերաբար իրականացվել են մաքրման և խնամքի աշխատանքներ:

«Զանգեզուր» Կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ

Տնօրեն՝

Ա. Մկրտչյան